

簡易俄文文法

上 冊

中蘇友好協會俄金

俄文夜校編

КРАТКИЙ КУРС
ГРАММАТИКИ
РУССКОГО
ЯЗЫКА

生活·讀書·新知三聯書店發行

КРАТКИЙ КУРС
ГРАММАТИКИ РУССКОГО
ЯЗЫКА

簡易俄文文法

上 册

中蘇友好協會總會

俄文夜校編

生活·讀書·新知三聯書店發行

752·Q372·25K·P.124·\$6.00

版權所有 不准翻印

一九五〇年九月北京初版

一九五〇年十月第二版

星光印刷廠承印

北京造5001—15000冊

• 總 管 理 處 •

北京西總布胡同二十九號

• 各 地 分 店 •

北京王府井 上海南京路 瀋陽太原街 廣州永漢路

天津 濟南 西安 長沙 開封

香港 大連 哈爾濱 重慶

- 一、本書係中蘇友好協會總會俄文夜校初級班的實驗教材，分上下兩冊出版。
- 二、本書為適應俄文夜校和一般業餘學習俄文的需要，取材編寫力求簡要。可能在內容和編排上存在不少缺點和錯誤，希望讀者多加指正。
- 三、凡採用本書作為教材的各地俄文夜校和俄文補習班，希望能和我們建立聯繫，並將在教學過程中所發現的問題隨時告訴我們，以便匯合各方經驗，作為再版時的補充和修正。

中蘇友好協會總會俄文夜校

一九五〇年六月二十日

目 次

第一章 字母、單字、及品詞	1
第一節 字母表	1
第二節 母音、子音、半音及無音字母	2
第三節 拼音表	2
第四節 單字、音節及重音	3
第五節 移行規則	5
第六節 品詞	6
第二章 變化的品詞	9
第七節 字幹、字尾及不拼音的子音和母音	9
第八節 名詞的意義和類、數、格的意義	10
第九節 名詞的類	14
第十節 名詞的變格	16
第十一節 形容詞的意義和類、數、格	23
第十二節 代名詞的意義、種類和變格	31
第十三節 數詞的意義和變格	48
第十四節 變格品詞之格的用法	58
第十五節 動詞的意義和變化	69

第二章

字母單字及品詞

第一節 字母表

Аа Бб Вв Гг Дд Ее Ёё Жж
 Аа Бб Вв Гг Ддд Ее Ёё Жж
 Зз Ии й Кк Лл Мм Нн Оо
 Ззз Ии й Кк Лл Мм Нн Оо
 Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц
 Пп Рр Сс Тт Уу Фф Хх Цц
 Чч Шш Щш ь ы ь Ээ Юю Яя
 Чч Шш Щш ь ы ь Ээ Юю Яя

第二節 母音,子音,半音及無音字母.

1. 母音字母:

硬母音——а о у э ы

軟母音——я ё ю е и

2. 子音字母:

喉音字母——г к х

唇音字母——б в п ф } м

鼻音字母——н

齒音字母——д з с т ц

上顎音字母——ж ч ш щ

舌音字母——л р

3. 半音字母: й

4. 無音字母:

硬音符號——ъ

軟音符號——ь

第三節 拼音表

ла	ло	лу	лэ	лы
ля	лё	лю	ле	ли
ма	мо	му	мэ	мы
мя	мё	мю	ме	ми
на	но	ну	нэ	ны
ня	нё	ню	не	ни
ра	ро	ру	рэ	ры
ря	рё	рю	ре	ри
			рь	

ба бо бу бэ бы	па по пу пэ пы
бя бё бю бе би бь	ня пё пю пе пи пь
ва во ву вэ вы	фа фо фу — —
вя вё вю ве ви вь	— фё — фе фи фь
га го гу — —	ка ко ку — —
— — — ге ги —	— — — ке ки —
да до ду дэ ды	та то ту тэ ты
дя дё дю де ди дь	тя тё тю те ти ть
жа жо жу — —	ша шо шу — —
— жё — же жи жь	— шё — ше ши шь
за зо зу зэ зы	са со су сэ сы
зя зё зю зе зи зь	ся сё сю се си сь
	ха хо ху — —
	— — — хе хи —
	ца цо цу — цы
	— — — це ци —
	ча чо чу — —
	— чё — че чи чь
	ща шо шу — —
	— щё — ще ши щь
ай ой уй эй ый	ан он ун эн ын
яй ей юй ей ий	ян ён юн ен ин

съезд, объём; адъютант, с'езд, об'ём.

第四節 單字、音節及重音

1. 單字

мы	我們	наш	我們的	село	村
да	是	нет	不是, 沒有	пуля	子彈
сто	一百	стол	桌子	стена	牆

что 甚麼 брат 兄弟 плохо 不好
 это 這個 встреча 相遇 хорошо 好
 русский 俄羅斯的. длинный 長的
 читать 讀 объяснение 解釋 весьма 完全
 война 戰爭 тьма 黑暗 печь 火爐
 коммунизм 共產主義 Китай 中國

2. 音節

пу-ля, сте-на, встре-ча, хо-ро-шо, рус-ский, длин-ный,
 чи-тать, стол, весь-ма, вой-на, э-то, ком-му-низм,
 Ки-тай, объ-яс-не-ни-е.

3. 重音

се-лб, пу-ля, сте-на, пло-хо, встре-ча, э-то, хоро-шо,
 рус-ский, длин-ный, чи-тать, объ-яс-не-ние, весь-ма,
 вой-на, комму-низм, Ки-тай.

練習一

讀下列的句子；將各單字劃分音節，並標明重音：

I. Ног нет, а хожу.

Рта нет, а скажу.

Когда спать.

Когда вставать.

Когда работу начинать.

〔註〕單音節字，不必標重音符。

II. Здравствуйтесь!

Доброе утро!

Добрый день!

Добрый вечер!

Мы учимся русскому языку в вечерней школе.

Век живи, век учись
Пролетарии всех стран, соединяйтесь!

第五節 移行規則

1. 移動整個音節.

應 作:	不 應 作:
се-лѡ	сел-о 或 с-ело
сте-нѧ	ст-ена 或 ст-ен-а
встрѣ-ча	вст-реча 或 встр-еча
рус-ский	ру-сский 或 русски-й
чи-тѧть	чита-ть 或 чит-ать
объ-яс-нѣ-нiе	объ-яснен-иe 或 объя-снениe

2. 單音節單字, 不能移行.

應 作:	不 應 作:
наш	на-ш
стол	с-тол
тьма	ть-ма
печь	пе-чь
рай	ра-й

3. 單獨母音, 不能移行.

應 作:	不 應 作:
ѣто	э-то
учйть	в-читр
объ-яснѣнiе	объя-снениe 或 объяснени-е

4. 兩個相同子音並列, 彼此分開移行.

應作:

рус-ский

длин-ный

ком-мунизм

不應作:

русс-кий 或 ру-сский

длинн-ый 或 дли-нный

комм-унизм 或 ко-ммунизм

5. 母音後的 й, 子音後的 ь 和 ъ, 不應分寫.

應作:

Ки-тай

вой-на

борь-ба

объ-ём

不應作:

Кита-й

во-йна

бор-ьба

об-ъём

練習 二

хорошѣ, умный, управлѣние, революція, общество, им-
периализм, союз, да, что, этой, судьба, идѣт, гербѣ,
Лѣнин, Сталин, бра, интернационал, стол, столѣ, моему,
имѣть, группа, суббота, отѣц, штраф, чайник, стрѣла,
учѣние, имѣю, новое, сѣняя, успѣх.

第六節 品詞

1. 名詞

Пушкин — великий писатель. 普式庚是偉大的作家

Мы начинаем работу 我們開始工作.

2. 形容詞

Великий вождь. 偉大的領袖.

Красное знамя. 紅旗.

3. 代名詞.

Мы учимся русскому языку. 我們學俄文.

Что это? 這是甚麼?

Кто пришёл? 誰來了?

4. 數詞.

Я учился русскому языку два года. 我學了兩年俄文。

Это первый урок. 這是第一課。

5. 動詞.

Знаете ли вы, кто он? 你知道嗎,他是誰?

Как вас зовут? 您怎麼稱呼?

Где вы работаете? 您在那裏工作?

6. 副詞.

Теперь мы живём в Пекине. 現在我們住在北京。

Очень хорошо. 很好。

7. 前置詞.

Книга лежит на столе. 書放在桌上。

В комнате сидят студенты. 房間裏坐着學生。

Лампа висит на потолке. 燈掛在天棚上。

Он стоит у стола. 他靠着桌子站着。

Возьмите книгу со стола. 把書從桌上拿來。

8. 連接詞.

Отцы и дети. 父與子。

Не он, а я. 不是他,而是我。

9. 感嘆詞.

Ура! мы победили! 萬歲!我們勝利了!

Э, кто? Ах, это ты. 哎,誰?啊,是你呀。

10. 小品詞.

Знаете ли вы? Да, я знаю. 您知道嗎?是,我知道。

Нет, я не знаю. 不,我不知道。

Я сделал бы, если бы мог. 我若能,就作了。

練習 三

В музее Лёнина.

В воскресный день с сестрой моей
мы вышли со двора.

— Я поведу тебя в музей, —
сказала мне сестра.

Вот через площадь мы идём
и входим, наконец.

В большой красивый красный дом,
похожий на дворец,

Из зала в зал переходя,
здесь движется народ.

Вся жизнь великого вождя,
передо мной встаёт.

Я вижу дом, где Ленин рос,
и тот похвальный лист,

что из гимназии принёс,

Ульянов — гимназист.

Вот книжки выстроились в ряд,

он в детстве их читал,

над ними много лет назад

он думал и мечтал.

Он с детских лет мечтал о том,

чтоб на родной земле

жил человек своим трудом

и не был в кабале.

第二章

變化的品詞

名詞，形容詞，代名詞，數詞和動詞，是變化的品詞

第七節 字幹、字尾及不拚音的子音和母音

1. 字幹和字尾。

字 幹			字 尾	意 義	品 詞
字 冠	字 根	接 尾			
при- у- при- у-	ход -ход -ход -ход- -ход- ход-	 -и- -и- -к-	 -ть -ть -ий	進 程 到 來 走 開 到 來 走 開 輕快的	名 詞 名 詞 名 詞 動 詞 動 詞 形容詞
вы- пере-	стрел- стрел- -стрел -стрел	 -ок -к-	-а -а	箭 射 手 射 擊 互 射	名 詞 名 詞 名 詞 名 詞
за-	стекл- стекл- -стекл-	 -яни- -и-	-о -ый -ть	玻 璃 玻璃的 按裝玻璃	名 詞 形容詞 動 詞

2. 不拼音的子音和母音。當字尾變化時，下列子音和母音不拼音。喉音字母 г, к, х 及上顎音字母 ж, ч, ш, щ 不能和 ы, ю, я 拼音，須用 и, у, а 代替。如：

гы 用 ги 代替; гю 用 гу 代替; гя 用 га 代替;

кы ,, ки ,, ; кю ,, ку ,, ; кя ,, ка ,, ;

хы ,, хи ,, ; хю ,, ху ,, ; хя ,, ха ,, ;

жы ,, жи ,, ; жү ,, жу ,, ; жя ,, жа ,, ;

чы ,, чи ,, ; чю ,, чу ,, ; чя ,, ча ,, ;

шы ,, ши ,, ; шю ,, шу ,, ; шя ,, ша ,, ;

щы ,, щи ,, ; щю ,, щу ,, ; щя ,, ща ,, .

齒音字母 ц 不能和 и, ю, я 拼音，須用 ы, у, а 代替。如：
ци 用 цы 代替; цю 用 цу 代替; ця 用 ца 代替。

練習四

將下列各單字照上表分出字冠，字根，接尾部和字尾：

- 1) Полёт 飛行, лётчик 飛行家, прилететь 飛來, перелётный 移飛的。
- 2) Бег 跑, бегать 跑, побег 逃走, перебегать 橫越, бегун 疾走者, бегство 敗走。
- 3) Золото 黃金, позолота 鍍金, золотить 鍍金, золотистый 金色的, золотой 黃金的。

第八節 名詞的意義和類、數、格的意義

1. 名詞是表示事物名稱的品詞。

名詞分普通名詞和專有名詞兩種，如：

普通名詞：вождь 領袖, общество 社會, гора 山, река 河。

專有名詞：В. И. Ленин 列寧, Правда 真理報, Китай 中國。

〔註〕專有名詞第一字母要大寫。

以上所種名詞的每一種，又分爲生動物名詞和非生動物名詞兩種，如：

生動物名詞：инженёр 工程師，женщина 婦女，
лошадь 馬，Н. В. Рощин 羅申。

非生動物名詞：стол 桌子，роза 玫瑰，слово 單字，
Пекин 北京。

2. 類。名詞依字尾的不同分陽，陰，中三類。凡以子音字母結尾的，是陽類；字尾爲 а 的是陰類；字尾爲 о 的，是中類，如：

陽 類	陰 類	中 類
инженёр 工程師。	машинa 機器。	слово 單字。
завод 工廠。	работa 工作。	делo 事情。
автор 著者。	странa 國家。	селo 村。

3. 數。名詞有單、複兩數，以字尾的變化來區分，如：

	單 數	複 數
陽 類	инженёр	инженёры
	завод	заводы
	автор	авторы
陰 類	машинa	машины
	работa	работы
	странa	страны
中 類	слово	слова
	делo	дела
	селo	сёла

4. 格。名詞有六格，以表示在單句中不同的地位和意義，以字尾的變化來區分，如：

第一格 Инженёр строит мост. 工程師建築橋樑。

Инженёры строят мост. 工程師們建築橋樑。

第二格 Это письмо инженера. 這是工程師的信。

Это письма инженеров. 這是工程師們的信。

第三格 Дайте инженеру письмо. 把信給工程師。

Дайте инженерам письма. 把信給工程師們。

第四格 Я видел инженера. 我看見了工程師。

Я видел инженеров. 我看見了工程師們。

第五格 Мост стробится инженером. 橋被工程師建成。

Мост стробится инженерами. 橋被工程師們建成。

第六格 Это вопрос об инженере. 這是關於工程師的問題。

Это вопрос об инженерах. 這是關於工程師們的問題。

照以上的示例，格的意義簡單地說來是這樣：

第一格叫做主語格。做一個句子裏的主語，譬如：“學生”讀書 (студент читает книгу)。— “誰”讀書？“學生”讀書。沒有“學生”，這個句子就缺少了主語。

第二格叫做屬有格，表示某種事物的所有者。譬如：“學生的”書 (книга студента)。— “誰的”書？“學生的”書。沒有“學生的”，就不能說明書歸誰所有。

第三格叫做給與格，表示某種動作的接受者，譬如：我把書給“學生” (Я даю книгу студенту)。— 我把書給“誰”？我把書給“學生。”沒有“學生”就不能說明誰來接受給出去的書。第三格也叫做間接補充格。

第四格叫做補語格，做及物動詞的直接補語，譬如：學生讀“書” (студент читает книгу)。— 學生讀“甚麼”？學生讀“書”。沒有這個補語“書”，就不能說明學生讀的是甚麼。第四格也叫做直接補充格。

第五格叫做被用格，表示被某人或用某物完成某種行為，譬如：書“被學生”讀完 (Книга прочитана студентом)。我“用鉛筆”寫信 (Я пишу письмо карандашом)。書“被誰”讀完？書“被學生”讀完。我“用甚麼”寫信？我“用鉛筆”寫信。沒有“被學生”，“用鉛筆”，就不能說明這兩種行為是怎樣完成的。